

καί κοντά στη θάλασσα είδα έναν ωραιότατο λαχανόκηπο. Μου είπαν πώς πριν είχαν άμπέλια, μα το είσοδήμα ήταν πολύ μικρό. Ο γεωργός ξεριζώσε τὰ κλήματα, καλλιέργησε λαχανικά και σιγά σιγά μεγάλωσε το χτήμα και τώρα κάνει περίφημη δουλειά. Παρακάτω ένας που απέλπιστηκε από τις σταφίδες του, κ' έμαθα πώς είχε κάμποσες, καλλιέργησε ροδακινιές και αυτός κοντά στη θάλασσα, φύτεψε λίγα δεντράκια και τώρα ο τόπος είναι παράδεισος δλάκερος. Παραστέκει όμως στη δουλειά ο ίδιος, και κερδίζει πολλά. Καραβιές δλάκερες στέλνει στον Πειραιά. Τώρα αν ήταν ένα παράρτημα της Έταιρίας σ' αυτό το νησί κ' έβλεπε τ' αποτελέσματα, έδινε σπόρο, οδηγίες—δέ νομίζετε, πώς όχι μόνο θα καλλιτέρευε την ποιότητα και θα εύκόλυνε την καλλιέργεια του γεωργού που είχε καταπιασθή το είδος, αλλά και πώς θα έκανε και άλλους να το δοκιμάσουν, και όχι μόνον εκεί αλλά και άλλοι; Τα φρούτα έχουν πάντα καλή ζήτηση, και καλά ροδακινια μόνο στην Αθήνα βρίσκετε. Στο ίδιο το νησί ζήτηση στην αγορά, μα δεν είχαν καλά. Και ως τόσο θα ήταν και άλλος κόσμος που θα ήθελε ροδακινια καλά. Αυτό είναι ένα είδος, μα δείχνει καθαρά τί καλό θα γίνονταν ε βαζάμε τὰ ζητήματα τόσο ξάστερα εμπρός στον κόσμο. Είναι όμως κι αυτή ή δυσκολία. Ο κόσμος μας στις επαρχίες θέλει δασκάλεμα γερό και πειστικό για ν' αλλάξει ιδέες. Σου λένε, ο παππούς μου σταφίδα έκανε, ο πατέρας μου το ίδιο, κ' εγώ την ίδια δουλειά θα κάνω, θα σκάφτω και θα τρυγάω. Δέ βλέπουν όμως οι κακομοίρηδες, πώς οι πατέρηδες τους πέθαναν χρεωμένοι, πώς κι' αυτοί ως το λαιμό είναι βουτηγμένοι στα χρέη. Και δός του σκάφτουν και φυτεύουν σταφίδα και δός του οι τιμές καταρρακυλούν.

Ας ελπίσουμε λοιπόν πώς ή εταιρία τω γεωπόνω θα δουλέψη με τις αλήθειες. Αν ή γεωργία μας προοδέψη, κοντά σ' αυτή θα πάγη εμπρός κ' ή βιομηχανία μας. Δέ θα πληρωνουμε τόσους παράδες γιαπραμάτιες που φέρνουμε τώρα απόζω, και θα βγάνουμε και μεις στο έξωτερικό περισσότερα πράγματα. Ο κόσμος θα πλουτήσει θα γίνη ανεξάρτητος, τὰ παιδιά μας δέ θα φεύγουν στο έξωτερικό για να βγάλουν το ψωμί τους. Ο Έλληνας θα πάψη να είναι εγωιστής, να μη συλλογιέται άλλο από τον ατομισμό του, όπως έκανε όταν ήταν κάτω από τον Τούρκο και όπως δυστυχώς εξακολουθεί να κάνει. Και δέν υπάρχει άμφιβολία πώς τότες ο τόπος μας θα δη καλλίτερες ήμέρες από τις σημερινές φοβιές δεύτερης χρεωκοπίας.

Calcutta, 2/8/05.

ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟΣ

ΤΟ ΣΚΥΛΛΙ ΤΟΥ ΚΥΡ ΝΙΚΗΤΑ

— Νάτο, νάτο!

Είχε χαθή κάμποσες μέρες από την αγορά που του έρεσε να συχαζή κι ως τραβούσε κει του λιναριού τὰ βάσανα από μικρούς και μεγάλους. Μόλις και φάνηκε, τὰ παιδιά τρέζανε κατά πάνω του. Ένας κύκλος σχηματίστηκε γύρο από το παλιόσκυλλο. Μα περίεργο. Κανένας δέν είχε τή στιγμή εκείνη όρεξη για τὰ συνηθισμένα πειράγματα. Το κακόμοιρο είταν αξιολύπητο. Η κοιλιά του είταν πρισιμένη κι όλο του το κορμί φώταγε από την άχάμνια. Να καλοσταθή στα πόδια του δέν μπορούσε κ' ή μούρη του άκκουμπούσε στο χώμα σαν έκανε να περπατήσει. Ξεγδαρμένο, ματωμένο τόπους τόπους από τις πετρίες, ήρθε, ποιός ξέρει από πού, και ξαπλώθηκε στη μέση της αγοράς. Θολό, χαμένο το

βλέμμα του, ταυτιά του, το κεφάλι του όλο γεμάτο τσιμπούρια. Μια πληγή από πέτρα έχασκεν ανοιχτή άπάνω στο σβέρο κ' οι μύγες άπανωτές βυζαίνανε το αίμα που ανάβλυζε.

— Πάει θα ψοφήση; θιός σχωρές το, είπε κάποιος.

— Μωρέ πώς κατάντησε έτσι το κακόμοιρο, είπε κάποιος άλλος. Σάν το πρωτόφερε ο κύρ Νικήτας, που του τόχε στείλει δώρο από τή Ρουσία ο αδερφός του, είτανε τσιφάκι: σκυλλί σπάνιο. Μα πήγε ναρρωσθήση το βλογημένο όσο που το βαρέθηκε και κείνος και τούδωκε δρόμο.

Τή στιγμή κείνη περνούσε κι ο άστυνόμος, ένας άνθυπασπιστής, χοντρός, κόκκινος, με μουστάκι στριμμμένο. Σάν είδε τή συναξη του κόσμου νόμισε πώς είναι καυγάς κ' έτρεξε. Μα κει που νόμισε πώς θάβρισκε κάνα σκοτωμένο αντίκρυσε το παλιόσκυλλο. Σούφρωσε τὰ μούτρα του τότε με δυσάρεσκεια σά να προσβάλληκε ή στρατιωτική του άξιοπρέπεια, και γυρίζοντας άγριο το βλέμμα σ' έναν από τους μάρτες που παράστεκαν κ' έχάζεσαν. του είπε.

— Πάρτο, βρέ Λάζαρε, και πήγαινε να το ρίξης στη θάλασσα: να και μια δεκαρίτσα για τον κόπο σου.

Έσκυψε τότε κείνος άφου τσίπωσε πρώτα τή δεκάρα κ' έπειδή σιχαινότανε να το πάρη στην άγκαλιά του το έρπαξε από τὰ πισινά πόδια χωρίς κείνο νάντιτάξη καμμιάν αντίσταση. Δέν είχε το άμοιρο δύναμη ούτε για να φωνάξη, πολύ λιγώτερο για να δαγκώσει. Στην αρχή μονάχα έβγαλε μια σιγαλή φωνίτσα έτσι σά βογγητό, σαν παράπονο, κ' ύστερα ούτε ξανάνοιξε το στόμα του ως την ύστερή του στιγμή. Η θλιβερή συνοδεία πήρε το δρόμο της. Μπρός ο Λάζαρος με το σκυλλί που κρεμότανε σά σφαχτό, και πίσω ή μορταρία όλη με ρωνές και με γέλοια.

— Πόσο το λαγό, ρέ Λάζαρε;

— Μοναχός σου, ρέ, θα τονέ φας; το μεζέ;

Άλλος φανταζότανε τάχα πώς είτανε σέ λείψανο κ' έκανε τον παπα ψέλλοντας.

— ιιιιι, αααααα, εεεεεε.

— Παιδί μου, παιδάκι μου, — έσκουζεν άλλος παρα πίσω — που μας αφήνεις;

— Σκασμός ρέ! αυτός δέν είναι πεθαμμένος, είναι κακούργος και πάνε να τον κρεμάσουνε. Ξέρεις λοιπόν πόσα φονικά έχει καμωμένα αυτός που τονέ βλέπεις;

— Χά, χά, χά.

Ός τόσο φτάσανε στον κάθο. Ο Λάζαρος άκκούμπησε, χάμω το σκυλλί και κάθησε να ξαποστάση.

— Το νού σου, Λάζαρε, θα σέ φάη.

— Ναι: τώρα κι άλλη μια φορά. Σε λίγο μας αφήνει γειά.

Άλήθεια. Η ζωή του μετρείοτανε πια σέ στιγμές. Το τραβήμα κείνο άπάνω στις πέτρες και στα χώματα το αποτέλειωσε μιάν ώρα άρχήτερα. Τα ρουθούνια του βουτηγμένα στο βούρκο στάζανε αίμα κ' ή γλώσσα του γιομάτη σάλια κ' αίμα κρεμότανε δζω από τὰ δόντια. Ανάσαινε βαθειά ενώ τὰ μάτια του στέκανε γουρλωμένα. Ψυχομαχούσε.

— Ένα σκονί, μωρέ, να τού δέσουμε μια πέτρα, φώναζε ο Λάζαρος.

Ψαχτήκανε όλοι για σκονί: μα του κάκου. Ένα λουρί βρέθηκε μόνο μα κι αυτό σάπιο τόσο που μόλις πήγανε να σηκώσουν την πέτρα κόπηκε.

— Ρέ, τί καθόμαστε να πονοκεφαλάμε. Στο σημάδι καλήτερα, κάνει ο Λάζαρος.

Πετειούνται τότε μονομιάς όλοι από χάμου κι αρχίζουνε το πετροβολητό.

— Άπάνου του, μωρέ παιδιά!

— Το νού σας και μας έφαγε το θεριό.

Φωνές, τρεχάματα, γέλοια, κακό. Σε λίγο το κορμί του είτανε γενομένο παρτσάδια. Μυκλά, αίματα, σάρκες άνακατευτήκανε με το χώμα σ' ένα φριχτό τωρό. Το κρανίο ανοιγμένο, τήντερα δζω χυμένα. Ένας σκύλος περαστικός μύριστηκε το αίμα κ' έτρεξε. Ολόχαρος για τον ανέλπιστο μεζέ έρχισε με τὰ πόδια του να σκαλίξη τις σάρκες ενώ χώνοντας βαθειά στο σωρό τή μούρη του. Έγλυφε το αίμα που είχε πιτσιλίσει τις πέτρες.

Άποσταμένοι οι μάρτες πήρανε πάλι το δρόμο για την πόλη. Στην αγορά σουλάτσαίρνε ο κύρ Νικήτας, πλούσιος, κοιλάρης, με μια χοντρή μαλαματένια καδένα από τή μιά ως την άλλη τσίπη του γελεκίου του. Τονέ ζυγώνει ο Λάζαρος και βγάζοντας το παλιοκασκέτο του.

— Ζωή σέ λόγου σου, κύρ Νικήτα: πάει τὰ σκυλλί σου, το σκοτώσαμε.

— Άλήθεια μωρέ Λάζαρε; Μπράβο σου. Να κ' ένα κοσαράκι για τον κόπο σου.

ΚΡΕΤΑΕ ΠΑΡΟΡΙΓΕΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΑΣ

ΚΑΤΟΧΗ

(Ιστορική σκηνογραφία του Γερ. Βώκου)

«Το άληθινό και το μεγάλο είναι ή επανάσταση του πνεύματος — όλα άλλα είναι άγυρταία».

Ένας ποιητής

Κ' ή «Κατοχή» είναι άγυρταία. Όμως δέν είναι και το πρώτο κακό που άγωνίστηκε ο κ. Βώκος να κάνει στον τόπο. Δυό χρόνια πνε που το «Περιοδικό μας» ώργιάζεν άπάνου στην άμχθεια και στη στενοκεφαλιά του «νοήμονος κοινού» των γραμματών!

Κι όπως άπ' το Περιοδικό μας βγήκεν ένα κακό, μια σπορά άναμική παιδιών που μιλούσαν για όλα χωρίς να ξέρουν τίποτα, έτσι από την «Κατοχή» βλέπω με βαθύ πόνο να βγαίνει άλλος ένας όχλος, ένας σαρφετός πατριωτικός έτοιμος πάντα να το ρήξει στην τεμπελιά και στο ραχάτι, δικαιολογώντας τις έλεεινότητές του, τις άδυναμίες του χαριτωμένα με την «άδικη βία εκείνων που στα βασιλεία της ήθικης ιδέας είναι σήμερα νικημένοι μπροστά μας» (πρ. Ε'. Όθωνα).

Το έργο δλάκερο από την πρώτη σκηνή ως την τελευταία το χαρακτηρίζει ή άρνηση. Και σά να τέλειωσε ο δρόμος της ρωμαϊκής φυγής, στέκεται ο συγγραφέας της Κατοχής, έμμεταλλευόμενος και τις χυδαιότερες άδυναμίες, για να κηρύξει στον όχλο πώς πρέπει να γυρίσει πίσω στον πατριωτισμό τον άρρωστο και σακάτη της πρώτης δυναστείας.

Ο κ. Βώκος κάνει κόρτε με τ' αποτελέσματα. Έρωτοτροπεί—να πούμε—με τις παλιές δόξες. Όμως τὰ χρόνια του δέν του επιτρέπουν άφτές τις νεανικές άφροντισίες. Άδιαφορεί για τις αιτίες και τις άφορμες που γεννούν τους Παρθενώνες. Όμως οι Παρθενώνες δέ φυτρώνουν σά ρήτορες, μα δημιουργούνται και δημιουργούνται άρχα με τή δουλιά και με τή μόρφωση και με την πίστη. Κ' ακόμα με την ειλικρίνεια και με τή δύναμη την ψυχική, που άδιάφορο αν λείφουν από μια γενεά: είν' αιώνια.

Άφτο έπρεπε να ζετάρει και να μας δώσει. Όμως δέν τόκανε. Άντις γι' αυτό μας έπαρουσίασε τους Πατέρες—άλλοίμονο!—φουσκωμένους άέρα κι εύκολη νοσταλγική πολυλογία. Με ντροπή μου μο-

νάχα ἐμπόρεσα νά παρακολουθήσω τὸ ἔργο του. Ἐπῆρε τὰ ἱερώτερα λόγια γιὰ νά κολακίηφι τὴν πιδ φριχτὴ ψευτιά πού θανατώνει τὸν ἀμόρφωτο ὡς τὰ σήμερα ρωμιό, πού τοῦ κόβει τὸ δρόμο καὶ τόνε γιομίζει κακοήθη ἐγωισμό. Ὀλοένα τὸ λέει καὶ γύρω στὴν κολακεία καὶ στὸ κακὸ δίνει τὸ ἔργο του: "Ἄν εἶμαστε μικροὶ καὶ ἀδύνατοι, καὶ ἂν δὲν πῆραμ' ἀκόμη τὴν Μακεδονία, τὴν Ἀρβανιτία, τὴν Πόλη— τὴν Κρήτη τὴν ξεχάσε—φταίνε οἱ Δυνάμεις!!

Μὰ μήπως στὸ προχθεσινὸ συλλαλητήριον τῶν ἀντιδυναστικῶν!! δὲν ἐφώνησαν οἱ ῥήτορες: Θάνατος στοὺς φυγάδας τῆς Ματζουρίας!!!; Καμμιά διαφορά δὲ βλέπω ἀνάμεσα τ' ἀφ'α τὰ δύο γεγονότα. Μὰς φταίει ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ρωσία—ἔχ' ἀφ'τῆ ἡ Ρωσία!.. Στὸ μεταξύ ἐννοεῖται: Πρωτοδικεῖον ἢ θάνατος.

Καὶ ναὶ ὡθω πῶς πρέπει νά τὸ πῶ: τὸ ἔργο τοῦ κ. Βώκου γυρᾷ γύρω σὲ μιὰν ἀνήθικη καὶ διεφθαρμένη ἰδέα, ἰδέα καταστρεφτικῆ. Πρέπει τέλος πάντων νά πάψουμε νά θεωροῦμε ὡς ἀνήθικη, ἐντελῶς συνθηματικά, τὴν ἀπιστία τῆς γυναίκας μονάχα καὶ τὸ παλληκάρι: πού ξεγελᾷ τὰ κορίτσα. Ὅτε μπορεῖ ὁ σκεπτόμενος ἄνθρωπος νά δέχεται αἰώνια ἕναν πλανημένο σκηνηκὸν ὅσο πού τὸν εἶπαν ἀήθικη ἰδέα τοῦ ἔργου» ἂν τύχει καὶ ἡ ἰδέα ἐνὸς ἔργου εἶναι ἀνήθικη. Καὶ δὲν εἶναι ἀνήθικότητα τὸ νά ἐμπαίζεις τὴν θλιβερὴ καὶ σκληρωμένη ζωὴ τοῦ ἔθνους, νά τὴν ποτίζεις μὲ ναρκωτικά, ἀντὶς μὲ τὸ μαστίγιον νά τῆς χτυπᾷς σκληρὰ τίς κακίες καὶ μὲ τὴν καλωσύνη τοῦ φωτός νά τὴν ἡδηγεῖς στοὺς ἀπόκοσμους τῆς σωτηρίας καὶ τῆς κλήθειας:

Σ' ἕνα δικάλιμμα τῆς «Κατοχῆς» εἶδα τὸν κ. Βώκο ἐνθουσιασμένο, ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὴν χαρὰ του, γιὰ τὸ ντουινὰς ἔξω φώναζε: ὁ Ποιητής! ὁ Βώκος!»

Λυπηθήκα κατάλαρδα γιὰ τὸ πάντα περίμενα πῶς στὴν ψυχὴ του ἔρχε τὴ δύναμη νά πῆ τὴν ἀλήθεια, περίμενα νά λυπηθεῖ πρῶτος ἀφ'αὗτος γιὰ τὸ οὐρλιασμα τοῦ νοήματος σκυλολογίου...

Κακὸ σημεῖο!

Σὲ κάποια παρατήρησή μου δειλὴ, ὅσον ἀφορᾷ τίς πολλὰς ὑποχωρήσεις πού ἐκμυε στὴ δημοκρατία, ὁ κ. Βώκος καταδέχτηκε νά μοῦ εἰπῆ πῶς δὲν εἶν' ἀλήθεια ἀφ'α καὶ πῶς δὲ μπορεῖ νά δέχεται συμβουλὲς ἐνὰς ἄνθρωπος πού ξέρει τὸ Γκαίτε στὰ πέντε δάχτυλα!.. Ὅμως τί ὠφελεῖ ὁ Γκαίτε, ἂν εἶναι γραφτὸ σου ἡ ψυχὴ σου νά φλυαρεῖ στὸ καφενεῖο τῆς «Ὠραίας Ἑλλάδας»;

Ἐτόλμησα νά παρατηρήσω καὶ κάτι ἄλλο στὸν κ. Βώκο: Πῶς δὲν εἶναι τόσο σοβαρὸ, καὶ πρὸ πάντων δὲν εἶναι ἡ αἰτία τῆς κατάντηας τῆς οὐλῆς μας οἱ Δυνάμεις.

Μοῦ ἀποκριθὲ στοχαστικῶς, φέρνοντάς μου παρδειγμα τὸν Προμηθεὸν καὶ τὴν Βία μὲ τὴν ὁποία τὸν ἐπολέμησαν οἱ Θεοί!!!

Ἀφ'τῆ ἡ ἀστείότητα δὲ μὲ παραξένεψε: ξέρω πῶς εἶναι τρόπος κουβέντας τῶν λογίων τοῦ παλιοῦ—γιὰ τὸ ὄχι τοῦ τωρινού;—καιροῦ.

Ὅπωςδὴποτε ἡ στοχαστικὴ του ἀπόκριση μὰς κάνει νά περιμένουμε καὶ τὴ συνέχεια τῆς «Κατοχῆς» καὶ σὰς ὀρκίζουμαι, ἀδέροια μου πῶς γλήγορα θὰ τῆνε χαροῦμε! Ὁ τίτλος τῆς καινούργιας ἱστορικῆς σκηνογραφίας ἔμαθα πῶς θὰ εἶναι: «Ἡ Δολοφονία τοῦ Δηλιγιάννη ἢ τὸ νέον κόμμα!»

IFE STUGGLER

Γ.γρ. Γιὰ τοὺς ἠθοποιούς τί νά πῆ κανεὶς! Εἶναι καμωμένοι στὸ πιδ χυδαῖο καὶ ὄχλοκρατικὸ καλούπι:— ἔξω βέβαια ἀπὸ τὸν κ. Π. Λέοντα.

S

ΑΠΟ ΤΟ «ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΛΗΘΗΣ»

ΣΤΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΟΘΟΥ

Ἄπ' τ' ἀγκαλιὰσματα τὰ μέλη μου πόνος κρυφὸς τὰ σφιχτοδένει καὶ τῶρα μὲς' τὰ στήθεια ὁ πόθος μου σὺν πληγωμένους ἀνασαίνει.

Καὶ φεύγει σὰ σκιά στὴν κάμαρα θαρρώντας πῶς θὲ ναῦρη ταῖρι, μὰ—ὠϊμέ—στὴν ἐρημιὰ τοῦ ὄνειρον του θὰ σβύσῃ ἀπλώνοντας τὸ χέρι.

ΞΕΦΑΝΤΩΜΑ

—Ἐλα νά ξεφαντώσουμε ἀπόψε, ὠραία Φύνη, καὶ τὸ τραγούδι ἄς χύνεται σὺν θρόο τοῦ καταρ- [ράχτη. σὺν τῶν πουλιῶν, πού κελαιδοῦν στοῦ περβολιοῦ τὸ [φράχτη] — στοῦ μεθησιοῦ μας σ' ὄνειρον ὁ πόνος μας νά [σβύνη.

Τὸν τροβαδοῦρο κάλεσε τὸ γέρο τὸν ἀρχαῖλη νά μέλψῃ ἐρωτικούς ἠχούς στὸ πλάνο του σουραῦλι τὸν Ἦσκιον τῆς ἐλπίδας μας, παλιόν μας Πόθον κάθε, καὶ μάθε σὺ νά τραγουδᾷς καὶ νά ξεχάνης μάθε.

ΑΠΟ ΤΗ «ΡΑΨΩΔΙΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΙΑΣ»

ΣΤΗΝ ΑΡΕΤΗ

Μέσ' στὸ κελλί, ψυχῶν ἀραξοβόλι, πᾶμε νά ζοῦμε ταίρια καὶ ἀδερφοί, τῆς Ἐννοιας νά σκοινιά νά μὴ μὰς δένουν καὶ μήτε πόθοι: ἀκόλαστοι, κρυφοί.

Πρωτόγονα νά ζοῦμε, ἐσὺ σὺν Εὐα κα' ἐγὼ σὺν τὸν Ἀδὰμ παντοσεινά, καὶ στὴν Ἐδέμ τῆς θαλας ἀδερφοσύνης τῆς Μοίρας μας ἡ ἀνέμη νά γυρᾷ.

Πρωτόλουβοι κα' ἀγοῦμαστοι ἀπὸ πόθο, λαχτάρα νά μὴ νοιώσουμε ποτέ κα' ὅσο νά μὰς θερίσῃ ὁ μαῦρος Χάρος δὲ θὰ μὰς ξέρει, ὦ Παραδαρμί.

ΣΟΝΕΤΤΟ

Ἦσθεν ἀργὴ ἡ βροχὴ μὲς' στὴ γαλήνη, καὶ σταλάζοντας λέει τὰ μυστικά της, καὶ μέλπει σερενάτες... κα' ἂν στὴν κλίνην βρίσκουμαι, χάνουμαι στὸ δρόσιμά της.

Στὸ περιβόλι νέους χυμούς, πού δίνει νερῶν δὲν κλῶθει θρίαμβους στ' ἀπλωμά της κα' ἀναγαλλιάζει κάθε ἀνθός, πού πίνει τῶρα στὸ μοιρολόι τὰ δάκρυά της.

Καὶ τρέχοντας τὰ πρῶτα διψασμένα ὄρμουν νά πιούνε στὴν πλατειὰ τῆς στέρνα ἀμολυτὰ ἀπ' τὴ στρουγγα κα' ἀρμεγμένα.

Κ' οἱ χαροκόποι, πού ἡ βροχὴ βακχεύει, κάτου ἀπ' τὰ πεῦκα πίνουνε φατέρνα κα' ἡ πεταλοῦδα ἡ Σικέψη δὲ μισεῖται.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΟΙ ΕΒΥΠΝΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

(Παραμῦθι τῶν ἀδερφῶν Grimm).

Μιά φορά πῆρε ἕνας χωριάτης ἀπ' τὴ γωνιά τὸ μαστοῦνι του, πού ἦταν ἀπὸ ὄξιᾶ, καὶ εἶπε στὴ γυναίκα του. «Κατίνα, θὰ πάω τῶρα στὰ χωριά καὶ θὰ γυρίσω μόνο ὑστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες. Ἄν στὸ ἀναμεταξὺ τύχει νᾶρθεῖ ὁ ζωέμπορος καὶ θελεῖ νά ἀγοράσῃ τίς τρεῖς μὰς ἀγελάδες, μπορεῖς νά τίς ξεπουλήσῃς, ἀλλὰ νά μὴν πάρεις λιγώτερο ἀπὸ διακόσια τάλαρα· ἀκουσε;» ἢ «Ἄιντε στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ», ἀποκρίθηκε ἡ γυναίκα, «καὶ μὴ ροβᾷσαι». «Ναί, σὺ», εἶπε ὁ ἄντρας, «σὺν μικρὸ κορίτσι ἔπεσε μιά φορά καὶ χτύπησε τὸ κεφάλι σου, καὶ ὡς σήμερα δὲν ἐγίνες ἀκόμα καλά. Ἄλλὰ σὺ λέω, ἂν κάνεις κουταμάρες, τότε σοῦ μπογιατίζω τὴ ράχη, χωρὶς μπογιατὸ ὅμως, μόνο μὲ τὸ μαστοῦνι πού ἔχω στὸ χέρι, καὶ αὐτὸ τὸ μπογιατίσμα θὰ βαστήξῃ ἕνα χρόνον ὑλάκερο, νά τὸ ξέρεις.» Ὁ ἄντρας τὰ εἶπε καὶ ξεκίνησε.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ἦρθε ὁ ζωέμπορος, καὶ ἡ γυναίκα δὲν εἶχε ἀνάγκη νά χανῇ τὸν καιρὸ μὲ κουβέντες. Ἀφοῦ αὐτὸς εἶχε ἰδεῖ τίς ἀγελάδες καὶ ἔκουσε τὴν τιμὴ, εἶπε: «Αὐτὰ δίνω μὲ εὐχρηστοση τὸτὸ ἀξίζουσι. Θὰ πάρω τὰ ζῶα ἀμέσως μαζί μου», καὶ ἔλυσε τὴν κλειδίδα καὶ τίς ἔβγαλε ἀπ' τὸ σταῦλο. Ὅταν ἤθελε νά βγῆ ἀπ' τὴν αὐλοπόρτα, τὸν ἔπιασε ἡ γυναίκα ἀπ' τὸ μανίκι καὶ τοῦ εἶπε: «Πρῶτα πρέπει νά μοῦ δώσῃς τὰ διακόσια τάλαρα, ἀλλιῶς δὲν μπορεῖς νά φύγῃς». «Σωστά», ἀπάντησε ὁ ἄντρας, «ξέχασα μόνο τὸ πουγγί μου. Μὰ ἐννοια σου, θὰ σοῦ δώσω ἀσφάλεια ὡς πού νά πληρώσω. Δυὸ ἀγελάδες θὰ πάρω μαζί μου καὶ τὴν τρίτη σοῦ ἀφήνω πίσω, καὶ ἔτσι ἔχεις ἕνα καλὸ ἀμανάτι». Ἡ γυναίκα δέχτηκε, ἄρῃκε τὸν ἄνθρωπον μὲ τίς ἀγελάδες του νά φύγῃ καὶ σκέφτηκε: «Πόσο θὰ χαρῆ ὁ Γιάννης ὅταν δεῖ ὅτι ἔμουν τόσο ἐξυπνη». Τὴν τρίτη μέρα ἦρθε ὁ χωριάτης, ὅπως εἶχε εἰπεῖ, στὸ σπίτι, καὶ ρώτησε ἀμέσως ἂν οἱ ἀγελάδες ἦταν πουλημένες. «Βέβαια, ἀγαπημένε Γιάννη», ἀπάντησε ἡ γυναίκα «καὶ μάλιστα γιὰ διακόσια τάλαρα, ὅπως μοῦ εἶπες. Τόσα ἴσως δὲν ἀξίζουσι, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος τίς πῆρε χωρὶς παζάρια». «Ποῦ εἶναι τὰ λεφτά;» ρώτησε ὁ χωριάτης. «Τὰ λεφτά δὲν τ'ἔχω», ἀποκρίθηκε ἡ γυναίκα, «ἐπειδὴ εἶχε ξεχάσει τὸ πουγγί του, θὰ τὰ φέρῃ τῶρα ἀμέσως· μοῦ ἀφῆκε ὅμως ἕνα καλὸ ἀμανάτι». «Τί ἀμανάτι;» ρώτησε ὁ ἄντρας. «Μιὰν ἀπὸ τίς τρεῖς ἀγελάδες· αὐτὴ θὰ τοῦ τὴ δώσουμε μόνο ὅταν θὰ πληρώσῃ τίς ἄλλες. Ἐξυπνη πού ἤμουνα· βάστηξα τὴν πιδ μικρὴ, ἐπειδὴ τρῶει λιγώτερο ἀπ' τίς ἄλλες δυὸ». Ὁ ἄντρας τότε θυμωμένος σήκωσε τὸ μαστοῦνι καὶ ἤθελε νά τῆς δώσῃ τὸ μπογιατίσμα πού τῆς εἶχε ὑποσκαθῆ. Ἄξαφνα ὅμως εἶπε, κατεβάζοντας σύγκαιρα τὸ μαστοῦνι. «Ἐσὺ εἶσαι ἡ πιδ κουτὴ χήνα στὸν κόσμον, ἀλλὰ σὲ λυπάμαι. Θὰ πάω στὸ δρόμον καὶ θὰ περιμένω τρεῖς μέρες γιὰ νά βρῶ κανένα πού νά εἶναι ἀκόμα πιδ κουτὸς ἀπὸ σένα. Ἄν πετύχω, θὰ εἶσαι λεύτερη, ἂν ὅμως δὲν τὸν εὑρῶ, θὰ σοῦ δώσω τὸ μιστὸ πού σ' ἀξίζει χωρὶς νά κόψω τίποτα».

Ὁ χωριάτης βγῆκε λοιπὸν στὸ μεγάλο δρόμον, ἔκατσε σὲ μιὰ πέτρα καὶ περίμενε· εἶδε ἄξαφνα ἕνα ἀμάξι, ὅπου καθότανε μιά γυναίκα ἀντὶ νά καθεταί στὸ ἄγερο, πού ἦταν μέσα, ἢ νά πηγαίη κοντὰ στὰ βῶδια καὶ νά τὰ τρέχῃ. Ὁ ἄνδρας σκέφτηκε: